

Domine, si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso laborem.

Uram, ha néped számára még szükségesek vagyok, nem utasítom el, vállalom a munkát. .

Tisztelt Búcsúzó Közösség!

Tisztelt Gyászoló Család, Kollégák, Tanítványok, Barátok, Tisztelők!

Non recuso laborem. Nem futok meg a munkától. Ez volt Görömbei András jelmondata, amit Szent Márton és Márton Áron püspökök örökségéből merített.

Aki hallotta, leginkább Görömbei András nagy munkabírására, fáradhatatlanságára gondolt. De ez a jelmondat többet és mást jelent.

Azt jelenti, hogy a hivatása: vállalás. Hogy a hivatása: elköteleződés és szolgálat. Hogy tudósnak, tanárnak, magyarnak lenni nem mindig kényelmes és biztonságos. Azt jelenti, hogy vállalni kell a munkát, a fáradságot, s akár a szenvedést is, ha számítanak ránk, ha szükség van ránk, ha feladatunk van.

Görömbei András nem futott meg a munkától, a hivatástól, a vállalástól. *Tudta, hogy szükségünk van rá.* Több mint négy évtizedes életműve, eleven emléke ezt bizonyítja.

68 éves volt. Nem megmentette, hanem odaadta az életét. Odaadta a hivatásának, a magyar nemzetnek, az irodalomnak, a tudománynak és a tanításnak. *Nekünk adta.*

Tisztelt Búcsúzó, kedves Emlékezők!

Én ma nemcsak akadémikus- és egyetemitanár-társamtól, nem csupán a kiváló irodalomtörténészről, a tudományszervezőtől és kritikustól búcsúzom. Hanem legközelebbi barátaim egyikétől. Attól az embertől, aki mellett mindig közel lehettem, lehettünk az igazsághoz. Attól a baráttól, akivel bor mellett beszélgetni, vagy nemzeti ügyekről eszmét cserélni mindig ugyanarról szólt: a tisztességről, a hitelességről, a műveltségről és a vállalásról. Most is érzem kézfogását és hallom szépen formált, szelíd szavait: tegyél meg mindent ezért a nemzetért.

Azt mondtam, búcsúzom, de nem fogalmazok elég pontosan. Nem búcsúzom tőle, hiszen tudom, hogy most már örökké társak maradunk. Elgondolkozva az úton Debrecen felé, keresve a jó megoldásokat az akadémiai és egyetemi munkában, a fontos döntésekben, ott ahol erőre, tudásra és tisztességre egyformán szükség van. Nem búcsúzom tehát, mert tudom, hogy akiket szeretünk nem halnak meg, hanem a tér-idő világától megszabadulva, még közelebb kerülnek hozzánk.

Én úgy hiszem, Görömbei András itt van velünk.

Ezért *köszönöm neki* mindazt, amit *értünk* tett. Sokszor és sokat hallok szónokolni a magyar nemzet érdekeiről. Görömbei András élete maga a *tett* a magyar nemzetért. *Köszönöm neki* ezt a tevékeny hazaszeretetet. A magyar irodalomtörténet, a Magyar Tudományos Akadémia, a Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság, a határon túli magyar tudósok, kutatók, az egyetemi tanítványok min-mind kaptak Tőle.

Köszönöm neki az állhatatos, értéket teremtő munkát. *Köszönöm*, hogy merte az irodalmat erkölcsként, azonosságtudatként, önismeretként, nemzetről való gondolkodásként tekinteni. Hogy merte mindig csak az

igazat mondani, hogy tudott közösségben gondolkodni és alkotni, hogy vállalta a határhelyzeteket sorsban, tudományos témákban egyaránt.

Köszönöm azt a példát, amit nekünk, tudománnyal foglalkozó értelmiségieknek adott. *Köszönöm* az igényességét, ügyszeretetét, tudományszervező felelősségét. *Köszönöm* hitét az irodalomban, mert, ahogyan ő fogalmazott: „Az irodalomból a szellem, erkölcs, érzés, fantázia fénye sugárzik még azokra is, akik nem olvasnak.”

Köszönöm a jóságát. Mert ez a jóság, csöndessége ellenére, szenvedély volt és kiállás. Szelíd lázadás minden ellen, ami lényegtelen, divatos és átmeneti. De határozott szembeszállás mindennel, ami hazug, becsstelen és gyáva. Ez a jóság bátor volt és kitartó. Ez a határozottság mindig, mindenben megnyilvánult, és nem mérlegelt. Nem tört meg, nem csábult el és nem alkudott meg a megtöretések, az elcsábítások és a megalkuvások éveiben sem. De nem is jelentkezett soha jutalomért eme kiállásaiért.

Köszönöm a szó legnemesebb értelmében vett közéleti emberségét. Ahogyan ma itt különböző ízlésű vagy politikai nézetű magyarokat, tudósokat, tanárokat, közéleti embereket gyászunkban egyesít Görömbei András egységes magyar irodalomszemlélete, elkötelezettsége, munkája, hite, szeretete, szándékainak tisztasága. Ahogyan most is üzeni: *Magyarok, fogjatok össze!*

Köszönöm, hogy jelen volt. Jelen volt a tudományos közéletben itthon és a határon túl, jelen volt kollégái, tanítványai döntéseiben, választásaiban, jelen számos fontos szerepében, amelyeket mindig a teljes élet egészséges derűjével igazított egymáshoz.

Köszönöm neki, hogy találkozhattunk. Találkozhattunk Debrecenben, Budapesten, a családi vacsoraasztalnál, az egyetemen, a Magyar Tudományos Akadémián, hogy megoszthattuk egymással gondolatainkat és érzéseinket.

Köszönöm neki, hogy életével, gazdag pályájával ennyi embert, gondolatot, sorsot mozdított meg.

Ő maga mondta egyszer, amit én most öröklök: Görömbei András olyan biztonsági pont, ami bármikor eligazít minket. *És köszönöm*, hogy ennek nincsen múlt ideje.

Drága Barátom!

Köszönöm neked a jelmondatodat. Hogy nem futhatunk meg attól, ami a dolgunk. *Köszönöm*, hogy ennyi művet, szemléletformáló írást, ennyi tudományos-emberi értéket hagytál itt nekünk. Megőrizzük, gyarapítjuk és továbbadjuk.

Tisztelt Emlékező!

„Ülj le a mindenséggel szembe, madarak lengő lombja alá..” tanácsolja Csoóri Sándor.

Így kell most tennünk. Szembe ülni a mindenséggel, és – Nagy Gáspárral, a másik költővel szólva – a már örökre éber Görömbei Andrással belefogni egy új beszélgetésbe. Egy olyanba, ami már soha nem ér véget.

Isten Veled András!

Isten nyugosztaljon.

Pálinkás József

Elhangzott Görömbei András ravatalánál a Farkasréti temetőben 2013. július 16-án